

Pozdiv iz domovine

Štev. 6 in 7. našim vojakom na bojišču.

Leto II.

Izhaja dvakrat na mesec.

Ljubljana, 25. aprila 1917.

Cena četrletno 50 vin., polletno 1 K, celoletno 2 K.

Jeseni 1916.

Gorica je padla!

Gorica je padla!
Ta tužna je vest
ko blisk se raznesla
krog sel ino mest!
Je Avstriji vsikdar
pomagal še Bog —
Gorico otel tud'
iz laških bo rok!

Napoleon Prvi —
ki svet je majal
in nitj neba in
ne pekla se bal:
naš dom je podjarmil,
pa vrnil kos vsak,
na pusti Heleni
končal siromak!

V junaštvu bla brata
Tirolec Slovec,
ko takrat dobila
nam zmage sta venc;
naj to pobratimstvo
tud' danes velja,
ko Lah je navalil
domova oba.

Tud' Lah se Gorice
ne bo veselil —
ki zdaj jo kot dar za
izdajstvo dobil!
Habsburškemu rodu
le vdani smo mi —
zato pa Gorice
v lasti ne dobi!

Lah — dedni sovrag naš —
že prej je besnel —
Radetzky pa Albreht
pogum mu je vzel.
Habsburški rod varje
slovenski naš svet —
nikdar ne dobi ga
sovražnik zaklet!

Kdor prišel v domovje
Slovencev na rop —
je našel v skalovju
zasluženi grob:
Zvestoba Slovencev —
sovrađu pogin:
to Lah si zapiše
v trajen spomin!

V avstrijsko državo
smo združeni vsi
Slovinci v življenje —
s telesom ko kri:

Dok Habsburžan vlada,
Slovenec živi:
Goriškega raja
Lahon ne dobi!

Kot lev avstrijski
se branimo mi,
če kruti sovražnik
naš dom poželi!
Dok Triglav se dviga
in Soča šumi:
nad krasno Gorico —
naš orel budi!

Jožef Čonč, nadučitelj.

Romunski strel.

In zdaj še ti dežele lačni
sovrag v nas se zakadil!
Načrti tvoji pač so mračni:
Kri mučeniško rad bi pil!

Dve leti prežal si na žrtev,
zdaj misliš, da že zrel je sad?
Al' meniš — naš odpor je mrtev?
Na grobu bi se solnčil rad?

Človeka ranjenega gledal
usmiljeni Samaritan —
dolžnosti svoje se zavedal —
skrbel za lek skelečih ran.

Romun pa v rano meč zasaja,
krvoprelitja več želi,
ob bolečinah se naslaja,
bolestnost ran ga veseli.

Dok božja še pravičnost čuje —
Romun, tvoj up je ves zaman,
kot lev se Avstrijan bojuje,
če tud' mu vsekaš novih ran!

Taljan, Romun, romanska brata —
v izdajstvu našla se v objem,
hinavščine pač vrla svata,
enake družčine ne vem!
Romunsko-italjanski strel —
sveta poštenje je zadell!

Zato naprej — lev avstrijski,
ura! — na izdajalski val,
udari na ta strup romanski —
da bo skesano vztrepetal!
Romun — tvoj izdajalski strel —
bo tebi — smrtno pesem pel!

Jožef Čonč, nadučitelj.

Vojna in žena.

Vojna in žena. Težek, zelo težek je
vojni križ, ki ga morajo tudi žene in
matere nositi ob tem gorja polnem času.

Pa naše ženstvo izvršuje to bolešno delo
»Križane usmiljenosti« z veliko potrpežljivi-
vostjo in samozatajevanjem. Marsikatera
seveda omahne pod morečim bremenom
še pred zadnjo postajo te dolge križeve
poti in prestopi deželo večnega miru. V
naši fari je šest slučajev, med njimi pet z
malimi otroci, ko mož iz bojne črte nitj k
pogrebu ni mogel priti. Ena je v zadnjih
trenotkih vedno klicala: le enkrat bi še
rada videla svojega moža. In ko je stopil
pozneje njen mož ob njen grob, je vzkli-
nil: največja tolažba mi je: da je ostala
pokojna poštena in zvesta meni, domu in
otrokom! Bodi izražena našim vrlim ženam
in materam v sledeči pesmici globoka hval-
ležnost. Slabe izjeme so neizogibne vselej
in povsod, tudj pri najboljšem blagu.

Solnce v hiši — dobra žena —
v čustvu snažna in poštena,
hišo k sreči zna voditi,
v zemski raj jo spremeniti,
rožic zadovoljnosti —
dom duhtiti!

Blago srce, vzgledna roka —
v čednosti zori otroka,
se oklepa domačije —
likj trta h kolu vije,
v miru s sosedi živi —
svoje dni!

Moža dan skrbi utruji,
čustva strén — zvečer se zgruđi —
pa pogled na dobro ženo —
vzgodno, krotko in pošteno:
dušo, srce razvedri —
skrb zbeži!

Redno mož domov prihaja,
hrup sveta mu ne ugaja,
če zaloti ga izjema,
pa nevolja ga razvneja:
blaga žena potrpi —
strast miri!

Dobra žena — blagor hiši,
boljšega daru ne išči,
hiša je zaloga mika —
če v njej ženska ost ne pika,
vsej družini mir delj —
sen sladji!

Mož zdaj v vojni — dom ostavi,
kri v domovja bran zastavi:
žena dom mu zvesto varje —
kot zvestoba solnčne zarje,
ž njim prelila rada bi —
srčno kri!

Strelna laskega viharja —
vojni grom na dom udarja,

dobra žena — kip bolesti —
up pošilja možu zvesti,
dar, ki ga zaslužil si —
najti ni!

Solnce v hiši — dobra žena,
v srcu jasna in pošena,
čast poštenje domu zdravi,
vsak spoštljivo jo proslavi,
v grobu enkrat prosta spi —
vseh strasti!

Jožef Čonč, nadučitelj.

Naši Kraljici in Pomočnici.

In že tretjič okrog nas zveni Marijino petje in žari majnikovo cvetje, pa tudi bojna burja brije okrog nas. In tako je tudi te dni v naših srcih: za pozdravom žalostinka-prošnja, Zdrava Marija, pod tvoje varstvo se zatekamo!

Majnik v vojski. Malo čudno, kajneda? Mi pogrešamo vas, vi pa domačo vas in kapelico in zato ga ni pravega veselja. Zopet se bomo zbirali, kar nas je še doma, na večer pri kapelici majnikove Kraljice, toda nečesa bo manjkalo: kakor so namreč poprej vam fantom sestre povile na praznik šopke za klobuk, tako ste prej vi stavili v majniku našim vasem Marijine mlaje. Toda odkar ste od nas odšli na vse strani s cvetjem in slovenskimi trakovi za klobuki, od tedaj tudi majnikova drevesa ne kinčajo več naših vasi z okrašenimi kronami in slovenskimi zastavami. Ostali so nam samo lepi spomini, ki nam pa rodijo žalostne misli.

Toda, kaj pa če bi vzeli majnik in njegovo slavlje od bolj nebeške strani? Vzeto nam je z vami zunanje slavljenje, kaj pa če bi se ravno zato bolj poglobili v majnikovo pobožnost? Ej, fantje, le bodimo vsi odkritosrčni: mlaje ste nam res postavili, toda pri majnikovi pobožnosti pa le niste vsi klečali v prvih vrstah pred Marijo; včasih je še kakšnega spak zmotil kje tam bolj od strani v polmraku, da je še nas motil, ko smo molili k Bogu in peli Mariji. Mlaji so se čez vaške strehe med seboj pozdravljali in stali na čast in na straži majniške Kraljice, pa mnoga srca so se pozabila v majniku posvetiti nebeški Kraljici! Kakor pri mnogih drugih stvarih, tako bi tudi o majnikovi pobožnosti morebiti lahko rekli v tej vojski: »Kaj smo imeli lepega in dobrega, pa nismo znali ceniti!«

Pa nikarte nam zameriti, dragi naši fantje! Saj smo se tudi mi poboljšali, ko smo si začeli izpraševati vest. Boste videli, ko se nam vrnete in ko pride zopet majnik v miru, pa pohitimo zopet na večer k Marijini kapelici, in zopet bodo pozdravljali čez naše vasi mlaji, ki jih bodo okrasile dekliške in dvignile vaše roke in iz vseh src se bo dvignila skozi večerni mrak ubrana pesem in hitela pred majnikove Kraljice. Da bi ti časi kmalu prišli, zato bomo prosili ta mesec še bolj gorko in srčno. In ti časi bodo prišli, čisto gotovo, vi ste nam porok! Ko smo zvedeli o vašem življenju, smo prišli do tega prepričanja in sladkega upanja!

S Tirolskega je neki slovenski ognjičar pri težkih havbicah pisal svojemu bratu-duhovniku: »Predragi brat! Težke vase živimo in vendar nas ravno ti časi utrjujejo v trdnem zaupanju, da čaka naš

narod lepša bodočnost. So točke na bojišču, ki jih držimo samo slovenski fantje! Bog z nami in Marija!« Zares, zavedne besede junškega fanta, kdo bi takih poročil ne bil vesel? Še samega cesarja so tako razveselile, da vas je odlikoval pred celim svetom!

Še bolj sta nas pa prevzela navdušenje in ljubezen do vas, ko smo zvedeli, kako ste po veliki večini še bolj zavedni in navdušeni sinovi Marijini, kako neomadeževani častite in ljubite Brezmadežno! Ko bi bili videli, kako so nam plavale duše v veselju, ko ste nam poročali, kako n. pr. obhajajo naši fantje majnik na tujem, v Judenburgu: kako imajo svoj pevski zbor, ki poje tudi Marijine pesmi, kako so si v sili izvolili iz svoje srede »župnika«, da jim moli naprej vsak dan sv. rožni venec, kako imajo redno pred Najsvetejšim molitvene ure itd. O naši fantje! Mi doma smo Bogu hvaležni, da ste naši, vi ste nam porok lepše bodočnosti! Vi nam jo boste zaslužili! Mnogi gledajo to vojsko samo s kratkovidnimi, trgovskimi očmi, kakšne meje bo ustvarila posameznim državam in narodom, ugodne ali prikrajšane. Tako računajo, kakor tisti, ki sodi in tehta moža samo po tem, kakšne pesti ima in koliko meri čez pas in od pet do glave, kakor da so veliki žaklji tudi vselej polni. Lepa je francoska dežela, pa ne more osrečiti zastrupljene, gnile francoske družine. O, ne bodimo tako kratkovidni! Tista vojska, ki se bije v postojankah s puškami, topovi in bajoneti, ni tako odločilna za prihodnost narodov, kot pa ona strašna preizkušnja, vojska v srcih proti strastem, ki jo bijete vi fantje. V resnici bodo zmagali, ki bodo zmagali strasti! In hvala vam, naši fantje in možje, tu ste vi zmagalci in nam vojskujete lepo prihodnost! Čast je bila za vas in veselje za nas, ko vas je presvetli vladar imenoval slovenske junake: cesarjevičev polk! In še večja čast za vas in še lepše veselje za nas, da ste Marijina armada, ki stoji nepremakljivo v sijaju sv. čistosti, ki hrani in brani poštenje in zdravje našega naroda. Čisti, neomadeževani greste skozi ogenj preizkušnje in trpljenja. O, mnogokrat se srce krči v bridkosti, duša mnogokrat drhti v skušnjavi in priložnosti in zato tem bolj hvaležni občudujemo vašo duševno moč. Svet vas slavi kot slovenske junake! Mi pa smo še posebno ta Marijin mesec molili in posvetili za Marijine junake! Slovenski fant, Marijin junak, ki to-le bereš, skleni danes: Ta mesec Mariji na čast nobenega smrtnega grehal!

Pri zadnjem slovensko-hrvaškem katoliškem shodu se je ves naš narod slovesno posvetil Mariji. Slava vam, cvet našega naroda, vi ste to prisego Brezmadežni v najhujših bojih pokazali v dejanju! Slava vam, Marijini junaki!

Dokler bomo Marijo častili za Kraljico, jo bomo imeli pomočnico!

Laška porka.

Blizu dve leti smo že z Italijanom v najstrašnejšem boju. Koliko tisočev naših mož in fantov nam je grdn že pomoril! Kako gorje prizadejal našim vojakom, goriskim Slovencem, in njih lepi deželi!

Ali ni torej prečudno in preneumno, da se je ravno v času te vojske z Lahi razširila in razpredla med nami laška kletev! In sicer kletev, ki je tako nesramno grda, da se — podomače rečeno — hudiču gravža. Naših navadnih slovenskih kletev sicer ne moremo hvaliti — vsaka kletev je surovost — vendar se z laškimi grdobijami ne dajo primerjati, so ž njimi v primeri še nekako »nedolžne«.

Lah meče okoli sebe same »svinje«. In sicer mu je svinja to, kar je najsvetejše, do česar ima vsak vsaj še malce spoštovanja, kdor ima še eno troho vere. Ko bi rekel svinja hudiču, no, to bi šlo skupaj. A da ravno Boga in Marijo s »svinjjo« obklada, to je res najgrša svinjarija, kakršne je zmožen samo Italijan. Fej te bodi!

Ali ni to preneumno?! Če Boga ni, zakaj ga kleti? Zakaj preklinjati nekaj takega, česar ni? Zakaj se jeziš nad nekom, ki ga ni? To more delati samo n o r e c. To je bolj neumno, kakor če pes na luno laja. Luna vsaj sveti, čeprav psa pri miru pustil. Norost je torej kleti nekaj, česar ni. — Če pa Bog je in Marija je, zakaj ju kleti? Kdor veruje, kdo je Bog in kaj je Marija, kako ju more kleti? Kako ju s svinjo zmerjati? To more storiti samo l u m p! Popolnoma pokvarjen človek, brez vesti in brez časti. Je pa že bolj pametna kletvina — če bi kletvina sploh mogla pametna biti — ki kolne hudiča, ne pa Boga!

Take lumparije je zmožen samo Italijan! In ti, Slovenec, se greš tega od njega učiti?! Ali ni že dosti in preveč slovenskih kletvin, da si greš še od Italijana njegovo svinjarijo izposojevati?

In kako se je ta grdobija razpasla med nami! Pred več leti te nemarnosti na Kranjskem še poznali niso. Le pri primorskih Slovencih, ki so bili Italijanom bliže, je bila žalibog že delj časa v navadi. Danes pa tako preklinja vojak — seveda kdor ima količkaj olike, ne — preklinja pa že tudi doma 14 in 15 letni smrkovec, ki mu še sveča visi od nosa.

Veste, jaz nisem hudoben človek; vsak kdor trpi, se mi silno smili, človek ali žival, kmalu imam solze v očeh. Ali kadar pa slišim Boga in Marijo po laško s svinjo zmerjati, me pograbi sveta jeza in počil bi ga po nesramnih čeljustih, ki bruhajo iz sebe tako predrznost, da bi se mu razklale!

Pa ravno zdaj tega vrača zanašati k nam, ko smo v najljutejši vojski z Italijani; ko bi morali vse, kar le diši po italijanskem, odklanjati daleč od sebe! Ni davno, kar je »Slovenec« priporočal, naj ljudje opuste besedo »adijo«, ker je laška, da si ni grda; naj mesto tega reko rajši podomače z Bogom. Pa res, čemu hoditi po vile in grablje k sosedu na posodo, če jih imaš sam doma! Čemu rabiti tuje besede, ko imamo sami ravno tako dobre! No, pa navsezadnje »adijo«, to se že prenese, četudi je laško; ampak laško porko pa Italijanom nazaj zabrusimo; te surovosti od njih ne potrebujemo!

Vojnik slovenski! Daj kaj na svojo č a s t! Ponosen bodi na to, da si S l o v e n e c, ponosen pa tudi na to, da si olikan! Kot Slovencu ti ni treba tujih besedi, zlasti ne italijanskih; kot olikanemu človeku pa ti ni treba tako nesramnih kletev. A ne le da si sam ne ognusiš ust z laškimi svinjarijami, ne trpi jih tudi pri drugih ne!

Pouči vsakega, kogar slišiš tako hlastati, kako je to nespodobno za vsakega dostojnega Slovenca, da se je naučil od svojih zakletih sovražnikov najgršega, kar znajo. Če mu pa lepa beseda nič ne zaleže, potem mu pa tudi ti krepko zabrusi v obraz, da kdor tako govori, je sam — porka!

Kletev je sploh surovost. In olikan človek ne kolne, vsaj ne tako, da bi bilo res grdo in spotakljivo. Vem, časih pa človeka kaka stvar tako nazarensko draži, da mora nekaj reči, da si da malo duška. Veliko preklinjati, to sploh nič ne pomaga, tudi če bi ne bilo nič grdo in greh. No, če se pa človek »perzeksa«, kadar ga ravno posebno »ima«, to pa ni še nič hudega. Primaruha! buzaron! kapa kosmata! čuk na palici! tristo medvedov! ali če jih ni tristo dosti, naj jih bo pa tristotavžent! da bi te koklja brcnila! primišjduši! — to so »kletve«, s katerimi si človek v potrebi malo »srce olajša«, pa je pri vsem tem poštenjak.

Laško porko pa Italijanom nazaj čez mejo pošljimo! Naj sami pasejo svoje svinje! Mi jih ne bomo!

Pozdravljeni, junaki-poštenjaki!

Vaš prijatelj.

Kaj me je učilo kmetovanje.

(Prof. Ivan Dolenc.)

(Konec.)

Ali ni morebiti celo zgodovina (tlačanstvo!) pustila malo sledov na kmetovem ugledu? Nikakor pa seveda ne trdim, da ne obstaja to preziranje večkrat samo v kmetovi domišljiji. Kmet čuti v sebi ponos, da on preredi vse druge stanove in da živi meščan v primeri z njim mnogo laže. Prav tako pa je seveda tudi res, da kmetu skrb in nervoznost meščanova nista znani, zlasti pa ne pozna kmet težave duševnega dela in boja izobraženca za duševno jasnost in za svetovno naziranje. Izobrazba našega izobraženca je taka, da jo more le malo pokazati kmetu; to se pravi, glede praktičnih stvari, ki jih rabi kmet, mu more učeni sin vsaj na podlagi v šoli pridobljene učenosti le malo povedati. Treba bo pač v šoli porabiti vsako priliko, kjer se da snov kakega predmeta spraviti v stik z vsakdanjim življenjem. Duhovnik in lajik, ki živi med ljudstvom, naj prinese iz šole vsaj zanimanje za »probleme« s seboj, ki obvladujejo kmetovo mišljenje. Potem bo že našel sam naprej sredstva, da svoje znanje izpopolni. Kjer je volja, je tudi pot, pravi menda angleški pregovor. Na ta način se bo ustvarilo pravo razmerje med izobražencem in med kmetom. Po tej poti hodijo tisti duhovniki, ki so res duša svoje župnije. Ni lepšega kot župnik-kmet: Mrtvi kapital v šoli pridobljenega znanja vtakne v kmetijo, ne zapre svojega doma tehničnemu napredku kmetijstva, vzgaja svoje posle duševno in strokovno in ustanovi brez državne podpore »vzorno kmetijo« v malem. Imel sem na svoji, oziroma bratovi kmetiji deklo, vzgojeno v župnišču, in moram reči: delala je čast našim kmetskim župniščem! Kot pravi kulturonec, predstavitelj duševne in stvarne kulture, je vplivala na ostale posle. Njeno izročilo se bo širilo od ust do ust, spomin nanjo bo oplojal mlade

duše. Kadar se sedaj spomnim na čase svojega dijaškega življenja, ko je nas navduševalo res času primerno geslo: Z Bogom za narod! bi želel povedati mladim prijateljem, ki jim sveti v boje in trude požrtvovalne mladosti ideal, da bo njih s težavo zbrani kapital pomnožil srečo naroda: »Tovariš, le študiraj in predavaj! Da bo pa tvoja priprava za narodno delo popolna, ne pozabi tudi iti v šolo k župniku-kmetu!»

Meščan in kmet sta si dandanes še precej tuja; ne razumeta drug drugega. Zato trčita včasih malo trje skupaj, kot nameravata sama. Lep zgled, kako je treba poznati pomen kmetskega stanu in njegove potrebe, nam je dr. Krek. Menim, da bi težko dobili inteligenta, ki bi imel toliko vpogleda v posamezne stanove in njih pravo medsebojno razmerje, pa tudi toliko srca za njih potrebe, kakor baš naš veliki zagovornik kmetskega stanu, ki je lani praznoval svojo 50letnico v isti tihoti in skromnosti kakor kak gorjanski kmet. Ni ga skoro gospodarskega ali splošno kulturnega vprašanja kmetskega ljudstva, kjer bi on ne bil doma. Ko sem sam kmetoval in večkrat mislil, da sem se naučil nečesa, kar more vedeti res samo pravi kmet, sem se v pogovoru z dr. Krekom prepričal, da je skrb za druge dozorila v njem isto spoznanje.

Ko sem bil že napisal to razpravo, sem bral še enkrat Jurčičevega nesmrtnega »Desetega brata« in sem našel notri nekaj mest, ki so me potrdila v tem, kar sem bil pravkar napisal. Kvas pravi v pismu na Bojanca: »Med preprostimi kmetskimi možaki čuješ včasih izvirno in tako modro misel, da bi se je ne smel sramovati noben modrijan; primere čuješ in prisposode, ki postavljajo reč tako do dna in tako živo pred oči, kakor zna malokateri pesnik izraziti izrodke svoje domišljije. Kmet je po svoji misli tudi šola mišlečemu človeku.« K temu nimam pripomniti ničesar; pač pa bi rad omenil malenkost glede značaja graščaka Benjamina. Kvas ga opisuje v istem pismu: »Tako prijazen in priljuden je z menoj, da si štejem res v srečo, da sem vsaj k takemu možu prišel, ko sem se tako težko in nerad pripravil in vdal v to usodo. Kot kmetovalec je pa ves tako robot, kakor slika Horacij svojega kmeta v lepem verzu: Immoritur studiis et amore senescit habendi. (Dela do groba kot črna živina, imetje le čisla.) Zares, ne umem takega človeka, ki ima dovolj in več kot dovolj in vendar še vedno tuhta, kako bi pridobil še več... Najljubše mu je... govoriti o žetvi in setvi, o zrebetih in teletih, konjih in volih in drugih takih rečeh. Pri najmanjšem delu misli, da mora biti zraven, vse ogleda in vse dela.« Benjaminu se jaz nič ne čudim; sam tudi nisem bil nič drugačen v tem oziru. Pri nas je pač s kmetovanjem tako, kot pravi nemški pregovor: »Kdor hoče obogateti od pluga, ga mora sam voditi.« Človeka s kmetskim srcem in ljubeznijo do svoje zemlje tudi boli, ako vidi, da se dela škoda. Kdor ne napreduje, nazaduje.

Jaz sem obratno mnogokrat mislil na Horaca; kako je on dobil časa za pesmi in svoje pojedine, ki niso trajale samo do ve-

čera, ko je vendar imel osem hlapcev! No, narava je v Italiji radodarnejša kot naša zemlja; Horac je imel brezdvomno tudi druge dohodke; verjetno se mi zdi mnenje, da je nosil naslov »scriba quaestorius« in pripadajočo plačo tudi v svoji vasi Mandeli, dočim ga je nadomeščal v Rimu slabo plačan namestnik.

Boljše čase kmetskemu ljudstvu bo pač prinesla le varčnost, izobrazba in malo manjše spoštovanje alkohola. Brez trdnega kmetskega stanu, tega temelja države, pa ne more obstati noben narod.

Spomin na Karpate.

(Konec.)

Ko smo drugo jutro s pogorišča odri-nili, je zmanjkalo tudi steze. Pred nami so se pokazale gore, ki so nam zaprle pot. Izpod tega hriba izvira potok, ki smo do-slej šli ob njem. Tukaj je razvodje. Na tej strani izvirajoče vode teko na Ogrsko, in one na drugi strani v Galicijo. Zavili smo jo v hrib vsevprek in v dveh urah smo bili na vrhu na deželni meji, kjer si lahko z eno-nogo stal na Ogrskem in z drugo v Galiciji. Gori smo se ustavili. Gora, obraščena z drevjem, je na vrhu čisto gola in snežni de-tež je divjal z vso svojo razbrzdano močjo. Po nekaterih krajih ni bilo nič snega, dru-god, kamor ga je vrtinec nanesel, pa cele kupe. In tukaj, v hudem zimskem mrazu, kjer dozdej še nikdar ni prebival noben človek pozimi, v tem snežnem viharju smo se udomačili. Toda kje? Saj rasto smreke globoko dolj v sredi hriba, le po njej! In nosili in vlačili smo veje in debla celi dan na vrh, drugi so jih sekali, in zvečer, ko je nastal mrak, je imela vsaka stotinja svoj kočo. Seveda kakšno, kakor bi jo bile sra-ke skupaj znesle! V tem, ko bi lično nare-jena baraka ne bila dosti izdala, nam naša iz vej in debel ni koristila nič. Skozi stene in strop sta imela sneg in mraz prost do-hod. Zima pa je pritiskala čedaljebolj in še zjasnilo se je. Nobene noge nisem več čutil, čevlji so bili trdi kot kamen. Suknja je stala na meni trda kot skorja, izgledala in šumela je kot prav »pošterkano« in zli-kanu spodnje krilo kake nečimurne pun-čare.

In zdaj, ko smo si naredili zasilno stan-ovanje, pride kar naenkrat povelje, da se ima naš voj pomakniti še naprej kot pred-nja straža. Direkcijon tisti griček pred nam! Povelje je povelje, rinili smo jo naprej do vrha, kjer je bil sneg še čez meter. Z lopaticami si naredimo strelske jarke iz snega in iz suhljadi, ki smo si jo bili po drevju nabrali, da bi kurili ponoči v koli-bah, in jo vzeli seboj, smo zanetili par o-gnjev in se greli. Dva moža pa sta morala stražiti. Pa kaj je pomagalo par ogenjčkov za toliko ljudi! Drenjali smo se krog in kdor se je ravno zraven tiščal, si je malo roke ogrel, a v hrbet ga je zeblo. Mnogi so si prižgali suknje in kape, ker so tiščali v ogenj kot večje v luč. Kaj bo ogenj v strel-skih jarkih iz snega? — Nato je prišla vr-sta name, da moram iti na stražo stat. Polastila se me je neka čudna omamljenost in utrujenost in hotelo se mi je zaspati. Nič nisem čutil mraza in neko sladko čuv-stvo me je objelo. Tu mi pride na um, da

sem nekje čital; da človeka, preden zmrzne, sili spanec in da tudi mraza več ne čuti. Da bi si pregnal te misli, ki so me že vsega prevzemale, si začnem meti čelo, šteti zvezde in prste na rokah in omamljenost sem premagal in službo dostal. Če bi se bil vsedel, bi bil zaspal za vedno.

Drugi dan smo morali, ko smo popili malo kave, spet naprej. Toda steza ob potoku, ki je tekla že proti gališki strani, je bila zasnežena: le potok nam je služil za kažipot. Snežilo je pa kar naprej... To je utrudljiva hoja po že en meter debelem snegu; noža se ti posebno po nekaterih kraju zasadi do pasu v sneg, in ko jo izpuliš, se že zopet udere. Pa ta marš, ali boljše rečeno, puljenje nog iz snega bi bilo še šlo, a prišlo je še nekaj hujšega. Človek je namreč trši od železa in živali. Konji niso mogli s kotli in s provijantom naprej. Pa smo zadeli na rame še drug križ. Vlekli smo in vlekli, trudni, hlač že ni noben čutil. Vrsta se je stoinstokrat pretrgala, zdaj je eden padel, zdaj drugi. Sicer smo se nekaj izmenjavali, ali redno razdeliti bremen ni bilo mogoče. Častniki so nas tolažili, da ni več daleč do današnjega cilja, še dve uri, še eno itd. Pa že zdavnaj se je naredila noč, a konca poti le ni hotelo biti. Ako pa si sedel v sneg, da bi si malo odpočil, si bil pa takoj ves trd. Tudi ni bilo varno zaostati zaradi volkov, o katerih so nam pravili v Körösmező, da jih je več po gozdovih kot nas. Tega se je vsak bal, sicer bi se bili vsi odpočili...

Slednjič smo okrog polnoči le dospeli do prave človeške naselbine na gališki strani, do takozvanega »Jägerhaus«. Tu smo si v kotličih, kar jih nismo po poti porazgubili, skuhalih menažo, katere je pa malo kdo čakal; vsak se je kljub lakoti rajši kam stisnil pod streho, kajti še hujši terjalec kot glad je bil spanec ker pod pravo streho že štiri dni nismo spali.

Drugi dan se je pa s svitom ponovila stara muzika. Naprej po neizmernih gozdovih brez potov čez hribe in doline, preko skal in od starosti podrtih debel smo marširali, pa sedaj vsaj brez kotličev. Hranili smo se s konservami. Streljanje smo čeli čas od zadnje postaje čuli, a videli nismo nobenega Moskala še. Umikal se je v naglici z gore v dolino v obljudene kraje. Slednjič smo prišli na rob nekega gozda. Pred nami v dolini je ležala raztreta naš Huta, a nas so živahno pozdravljali ruski brenclji.

Zakopali smo se in v mrazu prečepeli kakih pet dni. Daleč doli v dolino blizu sovražnika smo hodili po seno, ki je bilo v skednjih in lesenih barakah, kar po travnikih, kot je v Galiciji navada. Nog nisem že od vrha mejne gore več čutil. Natopal sem s pušknim koptom po čevljih, a noge niso nič občutile. Bile so omrte, brez življenja. Vendar sem pa še hodil okrog in čutil nisem nobenih bolečin.

Veseli smo bili iz srca, ko je prišlo enkrat spet povelje za odhod. Moskal se je zopet umaknil. Zanimivo je bilo gledati, kako je bil ves sneg po dolini preluknjan od krogel. Na večer smo zavili spet na drugi hrib; v upanju, da se veidar že enkrat spopademo z rjavci, ko moramo na njih lovu toliko trpeti. Po polnoči enkrat smo prišli na vrh gore, raz katero je bil

krasen razgled daleč naokoli. Pred nami na desni se je odprla prostrana dolina in ljubko so odsevale hišice v mesečnem svitu. A mi tega razgleda nismo bili kaj veseli; v grozno mrzli, jasni noči bi bili radi zakurili in si malo ogreli čisto trde ude, ali ogenj bi nas bil izdal, ker bi se bil videl daleč naokoli. — Proti jutru smo jo mahnili proti dolini. Za kažipota so nam služili legionarji, komaj odrastli šolskim klopem, a mnogi že z dvema, tremi svetinjami. Svet je vedno bolj padal, in smreke smo pustili polagoma za hrbtom, pred nami je bil z grmovjem obrastel griček, a spodaj v dolini je ležala velika vas Parohy in še več vasi nas je pozdravljalo iz doline. Po dolgem času tavanja po pragozdih karpatskih zopet človeška bivališča! A so še v sovražnikovih rokah, treba je preje ruskega strica pregnati iz halup, potem šele ko bomo enkrat v človeškem stanovanju pošteno naspali in ogreli po dolgem času.

Poskusili smo. Pa premalo nas je bilo. Ni bilo nič; morali smo nazaj do gozda. Samo kot bi sršene zdrazil, kar naprej so nas od takrat Moskali dražili. Mi smo si hitro odmetali sneg in se malo zakopali v jame, pa smo si nanegli sena. Tudi naslednje dni smo napad poskusili, a ni šlo in ni. Rus ni hotel prepustiti gorkih hat v Parohy, dasiravno smo bili mi ravnotako potrebni kot oni. Začelo se je čakanje na pomoč.

Ker s te strani ni šlo, smo šli nazaj v gozd in tam nas je neki mlad poljski mladenič spretno privedel na drugi hrib, kjer smo z nasprotni strani poskusili, in šlo je. Rusji so se umaknili naprej po cesti v Jablonico — mi pa smo vkorakali v vas Parohy. Cesto smo imeli s tem prosto, dobili smo spet enkrat menaže in kruha in po hišah sladko zaspali.

A ko sem se drugo jutro zbudil, so me noge grozno pekle in bolele. Zvečer se nisem mogel sezuti, ker so se mi morali preje čevlji otajati, a ko sem se zjutraj sezul — prebudil se itak celo noč nisem — so bile noge polne mehurjev, in čevljev nisem mogel obuti več. Ovil sem noge v cunjce in šel k marodnemu vizitu, od tam me je pa zdravnik poslal v bolnišnico. Nisem imel samo nog ozebljih, ves život je bil ena sama rana, razjeden od uši in razpraskan. Z mano jih je šlo še mnogo, mnogo. Jaz sem bil še dosti srečen; rane so se mi zacelile, ko se je enkrat zgnojilo in izteklo vun, kar je bilo zmrznjenega. Ta gnoj je smrdel čisto mrtvaško. Nekaterim pa so morali porezati omrte prste na rokah in nogah, ali pa celo nogo.

S tem pa, da sem bil poslan v bolnico, še ni bilo konec mojega trpljenja. Radi pomanjkanja voz smo morali vsi, kdor je mogel peš iti, čez hrib do Holzschlaghaus, med njimi tudi jaz. Dva dni sem se vlačil; bila je seve boljša pot kot pa, ko smo šli tja; vsaj gaz. Dva dni sem vlačil v cunjce zavite noge, potem so nas odpeljali v Szatmar Nemety. Šele v Inomostu sem se v oskrbstvu gg. patrov jezuitov enkrat pošteno popravil pri dobri postrežbi in čez sedem tednov zdrav zapustil bolnico.

Vide.

Ura! — na dednega sovraga!

Junaki vkup! Nebo žari!
Krvav je kras, Soča skaljena,
seljak begunec, dom gori —
taljanska to storila je hijena!
Ura! — na krute te sovraže!
Naprej, naprej — do končne zmage!

Lah laži naš zaveznik bil —
dok sluga smo pokorni bili,
da kruh je z nami naš delil —
nas koj izdal — ko b'li smo v sili.
Ura! — na izdajalske vraga!
Naprej, naprej — do končne zmage!

Radetzky, Albrecht, Tegetthof
so Laha prej že red učili,
zdaj maščevalni srd njegov
ko gad v nas sika — srdokrili!
Ura! — na smrtne nam sovraže
Naprej, naprej — do srečne zmage!

Zato mladenči, možje, vkup,
vi tok junaškega valovja —
u boj na italjanski strup —
ne bo oskrumjal nam domovja!
Ura! — na studne te sovraže!
Naprej, naprej — do stalne zmage!

Miljonski broj jih priti zna,
mravljinjak vojni naj tvorijo,
Avstrijec straha ne pozna —
ko zajci v Rim se zapodijo!
Ura! — na dedne nam sovraže!
Naprej, naprej — do skrajne zmage!
Jožef Čonč, nadučitelj.

Velika noč na fronti.

I.

Je zares velika noč,
ali laže koledar?
Kje je letos božji grob
kje je cerkev in oltar?

Kje je orgel divni glas,
kje je zvon velikonočni?
— Nem je dolgo že; kako
pel bi v vojni krvoločni?

Tri dni včasih je molčal,
pa nam bilo je dolgčas;
letos petek veliki
celo leto je za nas.

Kje so letos piruhi,
kje pogača letos bela?
Mnoga hiša še doma
letos je ne bo imela!

Preje bili smo doma,
letos svet je razkropljen
letos redka hiša bo,
da ne manjkal bi noben!

Strelski jarek je naš dom,
cerkve so — podzemski rovi;
mesto zvonov pa pojo
smrtno pesem nam — topovi!

Je zares vstajenja dan,
ki ga pratika nam kaže?
Nam ni znan, smo v zmoti mi
ali pa se ona laže!!

II.

V čudovitem svitu
danes vsi žaré grobovi;
plavajo nad njimi
rajnikov duhovi.

Vsi grobovi,
kar jih ima bojna plan,
so odprti
na današnji dan:
On je vstal, ki gospodar
je življenja, smrti!
S palmami ovenčana,
iz smrtnega zbujena spanja
truma ta misteriozna
Vstalemu se klanja!
On je želo smrti vzela,
smrt več strašna ni in grozna!
spev poslušajo veseli,
ki doni po zemlji celi:
»Kristus vstal je, Aleluja!
Grob je prazen in odprt,
kaj je tvoje želo, smrti!?»

III.

Ptički žvrgolijo
pesem o pomladi,
zvonček ji pozvanja,
vesni večno mladi.
Prišel je vstajenja dan!
Kristus je premagal grob,
tam za hribom, tam za hribom
slejkoprej pa rjove — top!!
Vide.

Veliki petek.

Mrak se vleže na razsulo mesto,
h koncu gre krščanstva žalni dan;
mrtvo glej oživljati se cesto,
roj junakov gre na bojno plan.

Truden jim korak je, pot na čelih,
križ jih tare težki, — telečnjak,
a ne tožijo, čeprav je kelih
ta trpljenja pol tako grenak.

Gor nad mestom gora se vzdiguje,
to Kalvarija je, smrti hrib.
Hekaj četa s križi ta poluje,
v smrt morda, prežečo slednji hip.

Tiho spejo — misli pred Gospoda,
ki pred njimi ta je hodil pot;
in kar če, naj pride, On jih vodi,
tudi zdaj je ž njimi, On, Gospod!
Vide.

Železen čas.

Železen imamo čas dandanes
železen imamo denar;
železni »moraš« svet nam vlada,
železna toča zunaj pada;
če vsega zmanjka nam mačar,
železa nam ne bo nikdar!

Železen čas pa terja tudi
ljudi železne in močne.
in imamo može jih take,
železnih živcev, korenjake,
ki se železa ne bojé,
v železni toči nam vzdržé.

Vide.

Kuge, lakote, vojske, reši nas, Gospod!

Kolikrat pri litanijah
v cerkvi sem sedel brezbrizno,
mesto da bi z duhom zbranim
prosil bil Boga ponižno:
Kuge, lakote in vojske,
žalostnih in revnih časov
ti nas reši, o Gospod!

Zdaj so prišli časi tisti,
prišla ena je za drugo,
prišla vojska je krvava
s sestro svojo, strašno kugo;
zdaj se njima je pridružil
njunin še okrutni brat,
glad, že dolgo nepoznat.

Vojna ni me streti mogla,
prizanesla mi je krogla;
kuga je okrog kosila,
mene živega pustila.
Glad ti šiba naših dni,
groza v tvojih je očeh
hujši od sestra obeh,
prizanesi mi še ti!

Vide.

Kako smo se šli slepe miši.

I.

Vseh vernih duš dan 1916. Toplo južno solnce nas je prijazno ogrevalo, čeprav smo bili že v pozni jeseni. Smo bili pač na jugu, v obličju solnčne Gorice, kjer prave zime pravzaprav niti ne poznajo. — O Goriška, tako lepa in tako nesrečna deželal Solza se mi utrne iz očesa, kadar se spominim tvoje tužne usode! Dobrotno nebo, zakaj si to dopustilo? Kaznuj pohlepnega tujca, ki izpreminja raj naših dežel v puščavo!

Vseh vernih duš dan! Dan, ko nam sv. Cerkev kliče v spomin naše drage rajne, da se jih spominimo v naših molitvah. In kdaj smo jih imeli več za objokovati, kot ravno ta nesrečna vojna leta! Tisočeri so že padli iz vrst naših dragih in še na nebrojne žrtve čaka neizprosna morilka, bela smrt. Tisočeri grobovi samujejo tudi na današnji praznik vseh mrtvih, ker srca, ki plakajo za njimi, so tako daleč... In poslednji domovi njih dragih so jim neznanj...

V V. smo tvorili armadno rezervo. Pred nami pa je pokalo, kot da bi se hotela podreti zemlja. Na polja pred nami so udarjale granate. Ljudje so bili še vsi na svojih mestih, dasiravno je ležala vas v neposredni bližini bojne črte. Zjutraj smo imeli celo srečo biti pri sv. maši. Z večno lučko pred oltarjem pa je trepetalo tudi moje srce, spominjajoče se množice onih, ki so šli iz te solzne doline od zadnjega praznika mrtvih. Iskreno sem se priporočil tudi cerkvenemu patronu sv. Jožefu, pomočniku v zadnji uri; zakaj vedel sem, da nas čakajo v bližnjih dneh grozne stvari, ko bo imela smrt zopet bogato delo! In če pridem tudi jaz na vrsto? In nisem se motil! Smrt mi je sicer prizanesla, ali strašnih dni, ki mi jih je prinesla bližnja prihodnost, ne pozabim nikdar!

Nemirnega srca smo prisluškovali bobnenju topov in uživali blagodejno solnčno gorkoto, ko nas naenkrat vzdrami iz naših sanjarij tisto neprijetno vojaško povelje: nenadni alarm! V trenutku smo pobrali vsak svoje češplje in čez pet minut že stali v marš-kolonah, pripravljeni za odhod. Kam? se je ugibalo in povpraševalo vse križem, a pravega ni vedel nihče. Zakaj pri vojakih nimajo tiste lepe domače navade, da bi djali: »Ti, Janez, danes pa gremo sem in tja, če te je volja?« Oh, kaj pa še! Kar meni nič tebi nič te komandirajo: marš! Ti pa hajdi za nosom in za svojimi poveljniki! Boš že videl, kam greš, ko boš enkrat tam! No, imajo čisto prav, naši gospodje; kajti pogosto je boljše, da človek res ne ve, kam gre...

Po skrbno maskiranih potih smo jo mahalí po lepih goriških poljih in skozi goriška predmestja prišli izven sovražnega ognja, v krasno Rožno dolino, ki je danes, čez dobro leto, pozorišče krvavih bojev kot lani Kalvarija in Oslavje. Ob cesti je stal naš 30.5 cm možnar. Obrnjen proti sovražnemu gnezdu Števerjanu je moel svoje grozno, debelo žrelo v zrak. Topničarji so se ravno pripravljali izpustiti polentarjem nov pozdrav, ko je naš vod zadnji marširal m.m.o. Priganjali so nas, da smo se hitro umaknili naprej. Jaz kot zadnji sem bil komaj par metrov proč, ko grozno počí, zemlja se potrese, da bi bil skoraj padel vsled groznega zračnega pritiska. Nad menoj pa je vršalo, kot takrat, kadar se pripravlja k strašni nevihtil! Naposled je granata prešla v določeno višino in kmalu smo začuli drug votel pok doli s Števerjana. Meni je pa že cel dan šumelo po ušesih. Grozen je učinek granate pri streljanju, stokrat groznejši pa je šele pri eksploziji, dasiravno je pok hujši pri streljanju. In kaj se jih je že razletelo tik mene... Na stožne. Ni čuda, da je človek ves nervozen in zanič; čuda, da sploh še živi...

Dozdaj je na skrivnem še marsikatero srce, in tako moje, upalo, da gremo kam v rezervo. Ko pa smo prišli na križišče ceste v A., smo uvideli, da smo se varali. Zavili smo namreč proti K. Torej gremo le zadaj ob front, najbrž na kako drugo nevarnejše mesto za pomoč. — Ko smo začeli iti v kreber po novi imenitno speljani cesti proti R., so se nam začele kriviti noge in ramena so nas od težkih nahrbtnikov pekla, kakor živ ogenj. Tudi žeja se je jela oglašati. Toda za to je ob novi srpentniki imenitno poskrbljeno; na vsakih 20 do 30 metrov te vabi hladna vodica iz Franc Jožefovega vodnjaka, vodnjaka nadvojvode Evgena itd. Nekako sredi ceste stoji na kamenitem podzidu velikanska 30.5 cm italijanska granata, ki ni eksplodirala, z napisom: »Prvi italijanski pozdrav« (sledí datum, ki mi je izpadel).

V R., prijazni vasici na trnovski visoki planoti, smo jo pa zavili kar čez drn in strn v dolino proti G. pod Sveto goro, kamor smo dospeli smrtno izmučeni pozno zvečer. Hitro smo se spravili po hlevih k počitku. Če bi bili šli po cesti čez G., bi bili prišli v par urah sem, tako pa smo morali, da nas sovražnik ne opazi, narediti tak ovinek, zares kot pravimo: krog hrbita v žep.

Drugo jutro smo z zoro vred vstali tudi mi, vzeli spet svoje križe na rame in pot pod noge ter krevsali dalje po pustem kamenitem svetu proti P. Tu se je naenkrat vreme obrnilo in začelo neusmiljeno liti. A to nas ni ženiralo, jezilo nas je le to, da ko smo trudni, lačni in mokri pozno popoldne dospeli v B., prijazno vasico gori nad K., na cilj te naše »rajše žalostne« in morali v najhujši plohi na prostem čakati, da so na mnapravili prostor nekaj drugi vojaki, ki so dozdej počivali tam!

II.

Trudni in mokri do kože smo vrgli svoja bremena z ram in se kot pravi kuhinjski mački jeli sukati okrog prijaznih kraških ognjišč, da si vsaj malo posušimo mokro obleko in ogrejemo otrple ude. Radi bi se bili preoblekli, ali v kaj? Naše rezervno perilo v nahrbtnikih je bilo ravno tako mokro! Kazalo ni torej nič drugega, kot da se posuši obleka na životu. Res da to ni prijetno, pa vojak je in mora biti vsega hudega vajen.

Od prijaznih ljudi naše krvi in jezika smo dobili vsega, kar so imeli. Posebno pa so bila počeni jabolka; kar cela kapa za »cif«! Ko smo se še s sladko vinsko kapljico malo pokrepčali, smo se zarili v slamo in sladko zaspali, veseli, da smo lepo na suhem in pod streho; kajti zunaj je kar naprej lilo, kot iz škafa.

Toda to naše veselje in komodnost ni trajala dolgo. Komaj smo dobro pospali, se že zaslili pod skednjem, kjer je bil nastanjen naš vod, glasno vpitje: »Alarm! Auf!« Povem vam, da bi bil gotovo vsak izmed nas dal rajši 50 kron, kot pa vstal in šel v tem vremenu ven na dež. Ali vojaško povelje je kot zadnja ura: Pride kar naenkrat in nobenega ugovora, iti moraš! Čez par minut smo že stali v polni opravi spodaj. Častnik, poveljnik našega voda, mlad akademik, ki ga nam je par dni potem raztrgala laška granata na Oslavju, nam razloži, da mora naš vod priti v pol ure oddaljeno vas in se tam javiti pri odnotnem poveljstvu. Radi bližine sovražnika je strogo prepovedano kaditi ali sploh prižgati kako luč!

Lahko si mislite, kako nas je to povelje pogrelo! V tej grozni noči, ko človek niti koraka pred seboj ne vidi brez luči, okrog tavati v tem dežju v neznanem kraju, dočim drugi trije vodi sladko spijo! Zakaj smo ravno mi tako nesrečni! Toda vse godrnjanje in uganjanje ni pomagalo nič; iti smo morali! Toda kako, kam v tej temi, ko sosed svojega soseda ne pozna, ko dalje sežeš kakor vidiš! Pol ure je preteklo, da smo našli pravo pot; pa bi jo še ne bili, ko bi nam je ne bil pokazal neki dober človek-domačin! Pa kaj nam je to pomagalo, čez par minut smo jo že zopet izgubili! Kaj ko se nič ne vidi! Kolona se je strgala, tam je taval en mož, tam drugi! Klicali smo drug drugega, dasiravno je bil zapovedan največji mir. Nobeden ni vedel, ne kod, ne kam. Kot bi slepe miši lovili! Častnik in šarži so vpili sami kot besni: Naprej! Anschliessen! Ali vse ni nič pomagalo. Vmes pa je lilo, kakor bi se odprle vse zatvornice neba, kot da bi hotel biti še enkrat vesoljni potop. Pred nami so votlo gremeli laški topovi, vmes pa so se začeli oglašati še sv. Elija-možnarji.

Grmelo in treskalo je, kot včasih v viharjih poletnih nočeh, dasiravno smo imeli že trdno jesen! Kakor bi se bile vse elementarne sile zarotile zoper nas: Tema, dež, treskanje, blato do kolena! Kajti zašli smo bili nekam na polje in se vdirali v razmočeno zemljo in prevračali kozolce po kamenitih škarpah. To je bilo kletve, godrnjanja in vzdihovanja! A vse ni nič pomagalo; morali smo naprej in čez dobre dve uri smo res prišli — pa ne na cilj, ampak nazaj v našo vas, odkoder smo odmarširali. Tako človek v temi in neznanem kraju zaidel!

Poveljnik je uvidel, da tako ne pojde dalje. A povelje izpolniti mora! Zato smo si pri prvi hiši izprosili varnostno svetilko, dasiravno nam je bila luč strogo prepovedana. Kaj pa hočemo, če pa drugače nikamor ne pridemo! Ko nam je kmetič še enkrat pokazal pot, smo jo vdruživ mahnil iz vasi; poveljnik z lučjo naprej, da vsaj pota ne bi več zgrešil, drugi pa neprenehoma opominjevani: Anschliessen! Vorwärts! (Držite se skup in naprej!) smo capljali za njim, kakor je kdo vedel in znal.

V enem oziru je bilo zdaj bolje; vsaj poveljnik in prvi možje za njim so malo videli, da niso mogli več pota in smeri zgrešiti. Luč pa je imela zopet to slabo stran, da je vse zopet tiščalo k njej, kot večče. Vsak je hotel biti prvi, ker zadnji so zopet ravno toliko videli kot prej. Zato je zopet samoumevno zopet nastala poprejšnja zmešnjava in nered. Zadnji (nekdo je namreč moral biti tudi zadnji, dasiravno je vse sililo naprej) so se začeli zopet trgati in izgubljati, in zopet nismo mogli nikamor naprej.

Poveljnik je bil že ves iz sebe: Naprej je moral priti, povelje je povelje, ali vse zastoj! Ljudi kar ni mogoče spraviti naprej! Kaj početi? Slednjic mu pride nova misel v glavo: Ustavi se, ljudi malo uredi in ukaže, naj se primemo eden drugega za plašč in za nahrbtnike, da se na ta način zopet vsi ne strgamo in ne izgubimo v to egiptovsko temo. In res smo se sprijeli, kot kebrji v maju, in capljali naprej. Toda tudi ta naredba ni bila brez slabosti: Tu je eden drugemu stopil na pete, ta je delal večji korak ko drugi, zašel s poti na stran in potegnil svojega tovariša za seboj, ki je kričal nad njim, kam da ga peha. In tako se je začelo pehanje in padanje po kamnatih tleh. In če je eden padel, je potegnil pet drugih za seboj in nasel! Tudi se je vsakih pet minut zveza strgala in spet je bilo treba tipati in tipati, da je mož našel svojega prednjega moža. Vmes pa je lilo kar naprej in treskalo, kot bi imel zdajpazdaj priti konec sveta in sodni dan.

Nainevarnejše in najhujše pa je šele prišlo. Pot se je začela viti po visokem viaduktu, pod njo pa je bil globok kamenit iarek. Dasiravno so prvi neprestano vpili: Držite se desno! je vendar neki nerodnež v temi zašel preveč na levo, se zvrnil v graben in seveda potegnil za seboj skoro pol voda! — To je bilo zopet tarnanja in vpitja, preden smo se izkopali zopet nazaj na pot! Nekateri so si tudi temeljito zrahljali kosti ob trdem kamenju v grapi, drugi so si celo polomili nekaj reber! In zopet ni hotelo biti konca ne kraja čaka-

nja, preden smo se zdravi zopet skupaj zbrali! Obtočene smo seve pustili v grapi, kako pa jim moremo pomagati v tej temi? Se bodo že zjutraj ven izkobacali, saj težko ranjen ni bil ravno nobeden.

(Dalje.)

Zadovoljnost.

Živimo na zemlji, da si prisvojimo lastnosti, ki jih moramo imeti, da moremo biti srečni na zemlji in enkrat onstran groba.

Ne živimo zato, da bi videli svoje upe in želje izpolnjene, ampak, da bi si priborili sposobnosti, ujemati se pod kakršnimikoli pogoji z božjo voljo.

Največja lastnost, ki vsebuje vse druge, je — zadovoljnost. Ona je prva čednost, ki je popolnoma neodvisna od naših razmer.

Nemir in nezadovoljnost sta človeku prirojena, najtežje jih izrujemo iz srca. Dokler je človek nemiren, poln skrbi, nezadovoljen, dokler se ne podvrže zaupno božjim namenom, toliko časa še ni zrel za večno veselje; nemir in nezadovoljnost ga bosta mučila, četudi bi se mu izpolnile vse želje.

Mir in zadovoljnost, ti dve, za večno blaženost odločilni, poglavitni čednosti se dosežeta le v boju z zopnostmi. Zato je na svetu toliko nejevolje, zato moramo živeti na tej z najrazličnejšimi težavami napolnjeni zemlji, da dosežemo moč, obdržati v vsem trpljenju in prevarah mir in zadovoljnost.

Kdor je zadovoljen le tedaj, ako kaj dobi, ta še ni dozorel. Tudi nezrelo jabolko pada z drevesa, toda to segnije. Kdor hoče postati popoln, se mora vdati brez olepševanja božji volji, čeprav s solznimi očmi, čeprav mu je odvzeto tudi najboljše.

In če nam sledi nasreča za nesrečo, pogum, potrpljenje! Bog ima pripravljene tudi lepe dneve!

On ni samo Bog v nevihti, ko razsajajo orkani in se trese zemlja. — On je tudi v tistih poletnih nočeh, ko ljubko migljajo vse njegove zvezdice.

Da, dobri Bog, ki pričara še v najhujši zimi svojim otrokom cvetlice na okno, je ustvaril ta svet, ki je samo za grešnike solzna dolina, za najlepšega izmed svetov, ako ohranim srce v miru in zadovoljnosti. Kajti naša sreča ni odvisna od lepote zvezde, ampak od lepote duše, s katero dosežemo tudi zvezde.

Božidar C.

Dopisi.

Domači vzor.

Zal kot roža v zlatem maju,
Lep in mil kot sen krasan;
ena krogla, drobna krogla,
kras ta strt je, v vek končan.

Kmalu bo leto, odkar so zvonovi zapeli milo žalostinko, zadnji pozdrav blagemu mladeniču trebanjske fare: Josipu Kravcar iz Blešnje vasi. Ne bi se ga spominjali sedaj še po preteku enega leta, da ni bilo njegovo življenje nekaj lepega, vzornega. Dobrih kmečkih staršev sin je brezdvomno imel dobro vzgojo. Toda vzgo-

ja še ne naredi človeka dobrega, ako sam sili na kriva pota. Zlasti fantovska upornost napram staršem, tista upornost in trmoglavost je kriva, da je mnogo fantov tako posurovelih. To je sramota, da bi ubogal očeta! Jože pa je bil drugačen. Vedno je ljubil in ubogal svojega očeta in še ko je odhajal, je dejal, da sicer ne misli, da bi odšel smrti, vendar pa mu je najtežje to, ker mora pustiti svoje ljube starše.

Cerkev je bila mnogim mladeničem tisti kraj, kamor je najtežje priti. Naš mladi junak pa je cerkev vedno ljubil. Nobena nedelja ni minila, da bi ne bil pri krščanskem nauku. Kadar je bila kaka pobožnost, je bil on gotovo zraven. Neke nedelje mi je bilo mogoče na lastne oči opazovati njegovo dobro dušo. Popoldne, ko so šli fantje h krščanskemu nauku, so ga hoteli zvabiti v gostilno mesto v cerkev. Sam proti desetim! Kaj bo storil? »Pojdi z nami, Jože!« ga nagovarjajo.

»Pa pojdite vi z menoj!« se odreže moško in gre v cerkev.

Ko se je v domači fari ustanovil Orel, je bil on med prvimi njegovimi člani in je ostal zvest do zadnjega. Še ko je njegov prijatelj po njegovi smrti pisal, je pristavil med drugim: Do zadnjega je ostal zvest svojemu »Orlu«. Večkrat mi je rad pravil o trebanjskih Orlih.

In ko je prišel čas nabora tudi zanj, se je še vedno znal držati nad vodo. Ne kakor je navada, da se takrat razsaja in razgraja; on je ostal vedno miren. Zadnje nedeljo, ko je imel oditi, je bil še obakrat v cerkvi, dasi je večina razgrajala zunaj. Nato se je poslovil; kdo bi bil mislil, da za vedno.

A tudi na bojišču je ostal še vedno blag, kar lahko sklepamo iz pisma njegovega prijatelja, ki je pisal: Obilno trpljenje je prenašal vedno vdano. Iz njegovih ust nisem nikdar slišal godrnjanja, ne pri-toževanja; še manj pa kletev, kar se žali-bog pogosto dogaja.

Zvonovi so mu že odpeli v slovo zdavnaj, naj danes pa naš list ponese mal spomin med njegove sobrate vojake in Orle, mogoče tudi v vzgled in posnemanje. Njegovo telo počiva v tuji zemlji, med bojnim hrupom; duša pa že uživa plačilo pri ljubem Bogu!

Gospod, daj junaku zasluženi mir pri Tebi, ki blažene sreče si vir.

M. Zakrajšek.

Z mojega pota.

Zopet se podam na pot, da vidim, kaj je novega.

Na Mirni naletim na mirovno pobožnost, ki so jo opravljala dekleta. Bilo mi je prav všeč. Dekleta so tukaj res pridne. Kljub snegu in najslabši poti so šla nekatera zelo daleč, po dvakrat v cerkev. Ena mi je celo rekla: »Premišljevale smo, ali bi šle še drugič v cerkev ali ne; slednjič smo dejale, da gremo. Koliko pretrpijo naši vojaki; me pa bi niti najmanjšega truda ne prestale!« Tako je prav! Če so bila tudi drugod ta dan dekleta tako pridna ali ne, tega ne vem.

Popisovanje žita je bilo precej strogo. Menda so se bali, da bi skrivali. Ravno na Mirni izvem, da, ko so pri nekem gospodarju cenili koruzo, prvi cenilec reče, da jo je deset mernikov. Drugi pravi, da

najbrž samo devet. »Kaj?« se oglasi sedaj gospodar, »trinajst jo je pa tudi; saj sem jo vendar sam nošil v kaščo.« Ali vidite? Kmet je še vedno pošten.

Ko me je pa drugič pot peljala mimo Mirne, so pa že pričeli s spomladanskim delom. Vojaki s svojimi konji so pomagali pri oranju njiv. Z božjo pomočjo upajo vse narediti; samo da bi Bog dal ugodno vreme.

Sedaj pa proti Trebnjemu! Tukaj pa slišim, da mislijo imeti enkrat po Veliki noči igro. Prav, toda to pa le v tem slučaju, če se boste tako odrezali, kot so se v boljših časih stari igralci, ki se sedaj nahajajo Bog ve kje na bojišču. Ako pa ne, pa svetujem, da bi šli rajši v cerkev, pa molili za mir.

Tukaj mi je bilo tudi mogoče prisostvovati velikonočni procesiji. Dežilo je preje ves dan, proti večeru pa je ponehalo in procesija se je razvila. Ampak, ampak — Tam pred Najsvetejšim se je procesija pretrgala in — človeku nehote pride na misel: fantov-Orlov ni, da bi stopili tja pred »nebo«, kjer je bil vedno njihov prostor. Da, odprtina tukaj je glasno klicala: Pridite, pridite skoraj! Zares, človek bi se solzil, ko se spomni nazaj v prejšnje čase.

Kje so časi, kje so dnevi,
da jih le še ni nazaj?

Ko človek prične, mora vse povedati, kar ima na srcu; tako tudi jaz. Zato naj še povem, da me, ko grem proti domu, vpraša neki gospod, če je bilo kaj novega na potu. Zato dotičnemu gospodu svetujem, naj drugič sam gre na pot; ali pa naj vzame »Slovenca« ali svoj »Narod«.

Pozdrav vsem junakom!

M. Zakrajšek.

Zahvala.

Prejeli smo poslano knjige. Bog plačaj, dobra srca! Rabili jih bomo, kot želite, da si okrepimo ljubezen do doma in Boga.

Hvaležen pozdrav!

Slovenski vojaki v Judenburgu.

Kako je z vojsko?

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Četrti naval Angležev pri Arrasu odbit. Po večdnevem silnem topniškem boju je 3. in 4. maja zopet naskočila angleška pehota. Z armado 17 divizij — nad 300.000 mož — so Angleži zopet poskušali, da bi v obupno velikanski bitki s silo prebili nemško bojno črto. Skupine oklopnih voz, močne rezerve angleške konjice in velike rezerve pehote so bile pripravljene, da bi planile za prvimi napadalci, ki bi predrli zid nemške brambe. Prve zbrane množice naskakovalnih grušč so udrle proti nemškim postojankam 4. maja ob pol 6. uri zjutraj. Na čelu so jim delali pot oklopni vozovi. Napad se je izvršil na okrog 30 km široki bojni črti na obeh straneh rečice Scarpe. Prve naskakovalne angleške čete so v besnem nemškem ognju imele naravnost nečuvvene izgube; sovražnik jih je poizkušal izpopolniti z divizijami, ki so jih bili hitro pripeljali na pomoč. Pri prvem navalu se je Angležem posrečilo, da so udrli v nemške postojanke na krilih

svoje napadalne črte ter prodrli par sto metrov naprej — a so jih Nemci kmalu ustavili. Na drugih točkah — kjer je bil sovražnik udril v nemške jarke — so ga Nemci prepodili s protinapadom. Ves dan je divjal boj, napad je sledil napadu. Zvečer so Angleži petič naskočili z vso silo zlasti vas Oppy, pa so bili zopet krvavo premagani. Toda še niso mirovali; ponoči so ponovili napad in udrli v vas Chereky; a Nemci so jih prepodili kar z ročnimi granatami.

Kljub temu, da so Angleži z nad tisoč topovi razbijali nemške postojanke in pošiljali točo min nanje, niso ničesar dosegli. Bojišče je pokrito z mrličji, z razbitimi baterijami in oklopnimi vozovi, poleg tega so še ujeli Nemci 1235 Angležev in zaplenili 35 strojnih pušk. Tako je doživela Anglija zopet težak poraz.

Bitka ob Aisni se še nadaljuje. Z velikanskim razsipavanjem municije obstreljujejo Francozi nemške postojanke. Toda ne ogenj topov, ne napadi niso Francozom nič koristili. 5. maja zjutraj so med Aisno in Brimontom naskočile štiri francoske divizije; ta in pa večerni napad sta bila zopet strta. Vzhodno La Neuville so Nemci ujeli 500 Francozov in zajeli več strojnih pušk. Dne 6. maja so se boji iznova razvili do skrajne besnosti. Na 35 km dolgi črti se je vrstil napad za napadom; Francozi so osvojili le višino in vas Chevreux, drugod niso uspeli.

Ofenziva v Champagni ne more naprej. Več francoskih divizij je napadlo brez koristi; Nemci so ujeli blizu 700 Francozov.

Silne izgube. Nemški vojaški krogi sodijo, da so Angleži in Francozi dosedaj izgubili v spomladanski ofenzivi do 300.000 mož. V prvih dneh ofenzive od 28. aprila dalje so dosegle francoske izgube 150.000 mož; samo v prostoru pri Reimsu leži okrog 2000 mrtvih Francozov. Tudi izgube Nemcev niso mogle biti majhne. Angleži poročajo, da so meseca aprila ujeli 19.343 Nemcev, zaplenili 257 topov, 227 metalcev min in 470 strojnih pušk. Kljub temu raste nezadovoljnost med Francozi. Časopisom, ki pišejo za nadaljevanje vojske, pošiljajo vojaki grozilna pisma.

DOGODKI NA MORJU.

Potopljene ladje. 30. aprila naznanja nemško uradno poročilo, da so potopili podmorski čolni trgovskih ladij za 130 tisoč ton; 4. maja sporoča pa zopet o 18 potopljenih ladjah, ki obsegajo 56 tisoč ton prostora. Nemško letalo je potopilo z bombami v izlivu Temze pred Londonom angleško trgovsko ladjo. Tudi nevtralec precej trpe vsled podmorske vojske. Teden pred 1. majem so n. pr. samo Norvežani izgubili 23 trgovskih ladij.

Anglija v stiski. Angleško časopisje vedno bolj napada angleško admiraliteto, češ da ni zmožna uspešno nastopiti proti nevarnosti podmorskih čolnov, vsled česar grozi Angliji vedno večja nevarnost. Tajnik urada za preživljanje je vložil prošnjo za odstop, kar jasno kaže, da je obupal nad prehrano Anglije. Na Novi Zelandiji je 2 milijona zaklanih zmrazjenih kostrunov nakopičenih v ledenicah, toda Angleži nimajo zadosti ladij, da bi to meso prepeljali na Angleško. Angleško časopisje že raz-

pravlja o potrebi, da se vpelje dan brez kruha. Nadzornik prehrane na Angleškem pozivlja, naj bi narod prostovoljno omejil uživanje kruha, sicer bo morala vlada določiti, koliko moke sme vsaka oseba porabiti. Toda Angleži se drže pravila: Jejmo, dokler je kaj!

MIROVNO GIBANJE.

Poseben mir z Avstrijo? Zadnje čase sovražno časopisje vedno bolj piše o posebnem miru z Avstrijo. Zdi se, da med našimi sovražniki vedno bolj prodira prepričanje, da Avstrije ni mogoče uničiti in da osrednjih držav ni mogoče premagati, kakor če se razbije njih trdna zveza. Govorice in pisanje o posebnem miru z Avstrijo imajo očividni namen — osamiti Nemčijo. Francozi že pišejo, pod katerimi pogoji bi bili pripravljeni z nami skleniti poseben mir. Avstrija — pišejo — naj bi odstopila 4 milijone Poljakov Poljski, 6 milijonov Srbov in Hrvatov Srbiji, 1 milijon Italijanov — Trst in Trident — Italiji. No, posebno skromni naši sovražniki niso! Kaj bi pa potem ostalo Avstriji?

Gibanje za mir narašča dan za dnem po vseh državah. V Italiji se zlasti med delavstvom močno razširja agitacija za mir in odpor proti vojski. V Milanu je hotel pomiriti delavce socialistični poslanec Turati. Toda množica mu ni pustila govoriti. Klici: »Proč z vojsko, mi hočemo mir!« so zadušili vsako njegovo besedo, da je moral nehati. Več ministrov je šlo v Kalabrijo, da potolažijo razburjeno ljudstvo. Tudi na Francoskem in Angleškem se prijatelji miru vedno glasneje oglašajo.

Ruske homatije. Na Ruskem še vedno vre. Bombni napadi in poulični poboji so še vedno v Petrogradu na dnevnem redu. Ona delavska struja, ki dela za mir, je priredila več demonstracij proti Angležem in Amerikancem; pred angleškim poslaništvom je bil celo bombni napad. Zunanji minister Miljukov razglasa sicer, da se hoče Rusija boriti do konca na strani svojih zaveznikov, dokler ne bosta Nemčija in Avstrija popolnoma premagani. Delavski in vojaški svet pa je nastopil proti tej vladni izjavi, češ da hoče Rusija mir brez kakih odškodnin in brez osvojitve od katerekoli strani. Vlada pridno zapira pristaše miru in je nahujskala celo ranjence in invalide, da so priredili veliko demonstracijo za nadaljevanje vojske do skrajnosti. Pri teh homatijah ima največjo vlogo ameriško in angleško zlato, ki ga kar sipljejo med ljudstvo, da ga navdušijo za vojsko. Angleži imajo pravzaprav vso vladno v rokah in skušajo udušiti vsak pojav za mir.

Vojaške in druge vesti.

Naš cesar je prepotoval gališko fronto. Povsod so ga navdušeno in vdano pozdravljali, njega, ki je pred malo časom sam delil s svojimi vojaki vse težave in trpljenje vojske.

Cesar je imenoval admirala Njegovana za poveljnika mornarice in načelnika mornariškega oddelka v vojnem ministertvu.

Prekrasni pomladanski dnevi so prišli. Vse zeleni in cvete. V teh lepih dneh

je praznovala naša prevzvišena cesarica Cita svoj god (27. aprila) in svoj rojstni dan (9. maja). Prvikrat je praznovala domovina god in rojstni dan svoje mlade cesarice. V tej kratki dobi je pokazala naša vladarica veliko ljubezen do vseh narodov monarhije in veliko, sočutno srce do vseh, ki trpe in so stiskani. Zato pa je domovina s toliko večjo ljubeznijo in hvaležnostjo praznovala ta dva dneva, odeta po mestih v zastave, po vseh širnih travnikih in gorah pa okrašena s pomladnim cvetjem in zelenjem. Mi nimamo samo cesarice, ampak tudi mater, zato je iz ljubezni polnih src kipela molitev proti nebu, da bi ji Bog dal blagoslova polno življenje, njenim narodom pa skorajšnji mir, za katerega se naš presvetli vladar in njemu ob strani njegova visoka soproga tako zelo trudita. Bog okrepí našo vladarico v tej ljubezni do vseh narodov monarhije.

Pismo tirolskega častnika. V pismu tirolskega častnika z ruske bojne črte beremo: »Kakšno zaupanje do Boga imajo naši ljudje, to je naravnost ganljivo. Videl sem vojake, ki so celo na bojišču pri odpočitku glasno skupaj molili sveti rožni venec kot da bi bili doma. Brez kake svete podobe ali blagoslovljene svetinje ni skoro nobenega vojaka, kar jih je iz gorate Tirolske. Celu mi častniki iz Tirolske smo bili mnogokrat naprošeni od vojakov, da naj pri odpočitku molimo z njimi rožni venec in res, mi smo jim ustregli, vojaki pa so bili zelo zadovoljni. Zaupanje v Boga teh dobrih strelcev je brezmejno in velikrat otroško-pobožno. Kar gorško nam postane pri srcu, kadar jih opazujemo.«

Koledar za mesec maj.

1. Torek: Filip in Jakob, apostola.
2. Sreda: Atanazij, škof.
3. Četrtek: Najdba sv. križa.
4. Petek: Florijan, muč.; Monika, vd.
5. Sobota: Pij V., papež.
6. Nedelja: 4. povelik. (Ev.: Jezus obljubi učencem Sv. Duha.)
7. Ponedeljek: Stanislav, škof, muč.
8. Torek: Prikazen Mihaela, nadangela.
9. Sreda: Gregor Nacijan., škof, cerkveni učenik.
10. Četrtek: Antonin, škof.
11. Petek: Mamert, škof.
12. Sobota: Pankracij, muč.
13. Nedelja: 5. povelik. (Ev.: Jezus uči o moči molitve.) Križev teden.
14. Ponedeljek: Bonifacij, muč.
15. Torek: Zofija, muč.
16. Sreda: Janez Nep., muč.
17. Četrtek: Kristusov vnebohod. Paskal, spozn.
18. Petek: Feliks, spozn.
19. Sobota: Celestin, papež.
20. Nedelja: 6. povelik. (Ev.: Jezus govori o pričevanju Sv. Duha.) Bernard, spozn.
21. Ponedeljek: Valens, muč.
22. Torek: Helena, devica.
23. Sreda: Deziderij, škof.
24. Četrtek: Marija Devica, pomočnica kristjanov.
25. Petek: Gregor VII., papež.
26. Sobota: Filip Neri, spozn.
27. Nedelja: Binkošti. Prihod Sv. Duha.

(Ev.: Jezus govori o Sv. Duhu in ljubezni.)

28. Ponedeljek: Binkoštni ponedeljek. Avgustin, škof.

29. Torek: Maksim, škof.

30. Sreda: Kvatre. Ferdinand, kr.

31. Četrtek: Angela, devica; Kancijan in tov., muč.

Binkošti.

Važen je binkoštni praznik za sv. katoliško Cerkev. Ona praznuje dvojen spomin: prihod Sv. Duha in spomin na svoj rojstni dan, ker je Cerkev ravno na dan prihoda Sv. Duha pričela delovati. Prvi delavci v sv. Cerkvi so bili apostoli. Da pa so mogli to svojo važno in vzvišeno, pa hkratu težavno nalogo vršiti, jim je Gospod deseti dan po svojem vnebohodu poslal Sv. Duha. On je apostolom razsvetlil njihov razum, da so prav do dna spoznali verske resnice, ki jih je Kristus učil, da so mogli sami iti po vsem svetu in učiti narode krščanstva. On pa je apostolom tudi utrdil njih voljo, ogrel jih je, da so bili navdušeni za svoje delo, vlijel je vanje poguma, da se niso ničesar bali, ampak sli bogumno po vsem svetu in vkljub preganjaju oznanjevali sv. vero.

Kako je ravno v sedanjem času potrebno, da bi nas razsvetlil Sv. Duh. Razsvetlil vse narode, da bi spoznali, kaj je njim v prid, kaj služi njim k miru in bratovski, krščanski ljubezni, da bi spoznali, da smo po božji volji vsi otroci enega in istega Očeta, ki je v nebesih. Razsvetlil naj bi Sv. Duh vsakega posameznega človeka, zlasti one, ki so v svojem napuhu in domišljavi vseznalosti obrnili se proč od vere, kot da bi je ne potrebovali, kot da bi oni vse boljše vedeli in znali, kot ve in zna katoliška Cerkev, ki je od Boga postavljena učiteljica vseh narodov v verskih in нравnih rečeh. Domišlujejo se marsikateri, kot bi jih obsejala luč vsega znanja, pa jih vodi le duh teme, duh laži. Da bi Sveti Duh razsvetlil tudi take, jim pokazal pravo luč, da bi tudi oni spoznali vso resnico in globokost svete vere in verskih resnic. Sv. Duh pa naj bi razsvetlil nas vse, da bi se vedno trdno držali in oklepali resnice, da imamo Očeta v nebesih — svojega Boga. Zato je češčenje Sv. Duha velike važnosti za nas, da ne zgrešimo v bojih in ob nevihtah prave poti, ki nas vodi v večno življenje.

Za kratek čas.

Bojkot. V neki župniji na Dolenjskem oznanijo neke nedelje g. župnik: »Včeraj sem imel suho seno, ki ga je bilo treba speljati domov, in še več drugega dela; toda nisem mogel dobiti ne ljudi, ne živine za pomoč, in sicer nikjer. Torej, kakor vidim, sem dobil bojkot.« Od sv. maše grede so se možaki razgovarjali: »Kaj so danes gospod župnik oznanili, nič jih nisem razumel.« — »E, kaj, jezili so se, da niso mogli dobiti nobenega, da bi jim speljal seno. Potem pa so enega dobili, so povedali, kako se piše, pa sem pozabil in tudi ne vem, kateremu se tako reče pri fari.« (Bojkot je nekak upor ali štrajk od več strani proti eni in isti osebi.)